

**Briselē, 2015. gada 1. jūnijā
(OR. en)**

9073/15

**ENER 185
CLIMA 56**

PIEZĪME

Sūtītājs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I)
Saņēmējs:	Padome
Temats:	Projekts – Padomes secinājumi par Enerģētikas savienības īstenošanu: iespēju nodrošināšana patērētājiem un investīciju piesaiste enerģētikas nozarē – pieņemšana

Ievērojot secinājumus, ko Eiropadome pieņēma 2015. gada 19. un 20. martā, norādot, ka ES ir apņēmusies izveidot enerģētikas savienību ar tālredzīgu klimata politiku, un Komisijas 2015. gada 25. februāra paziņojumu "Pamatstratēģija spēcīgai Enerģētikas savienībai ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku", pielikumā delegāciju vajadzībām pievienots Padomes secinājumu kopuma projekts par minēto tematu.

Saskaņā ar minētajiem Eiropadomes secinājumiem, kuros uzsvērts visu Enerģētikas savienības dimensiju svarīgums, prezidentvalsts ir saglabājusi pamatstratēģijas visaptverošo būtību. Tajā pašā laikā prezidentvalsts ierosināja secinājumu projektā galveno uzmanību vērst uz diviem horizontāla rakstura jautājumiem, t. i., patērētājiem un investīcijām, kuri atspoguļo pamatstratēģijā ierosināto darbību īstenošanas galveno mērķi, proti, dot ES patērētājiem – mājāsaimniecībām un uzņēmumiem – drošu, ilgtspējīgu, konkurētspējīgu un cenu ziņā pieejamu enerģiju. Tādējādi secinājumu projekta mērķis ir izgaismot, kā šie divi aspekti būtu ņemami vērā, īstenojot visas piecas Enerģētikas savienības dimensijas.

Secinājumu projekta pamatā ir iespējamo elementu izklāsts, ko izplatīja 2015. gada 20. martā (dok. 7343/15), un Enerģētikas jautājumu darba grupā vairākkārt veikta padziļināta izpēte. Turklāt, izstrādājot un izskatot secinājumu projektu, tika ņemtas vērā diskusijas Enerģētikas savienības konferencē Rīgā 2015. gada 6. februārī, kā arī ministru viedokļu apmaiņa par Komisijas ierosināto stratēģisko satvaru attiecībā uz enerģētikas savienību, kas notika TTE padomē (enerģētika) 2015. gada 5. martā.

Diskusijās, kas notika darba grupas līmenī, atklājās dažādi dalībvalstu viedokļi un prioritātes attiecībā uz vairākiem secinājumu projekta aspektiem. Tādēļ prezidentvalsts ir veltījusi lielas pūles, lai rastu pareizu līdzsvaru pievienotajā tekstā, vienlaikus ņemot vērā paustās dažādās bažas. Turklāt prezidentvalsts centās nodrošināt, lai secinājumu projekts vēl aizvien būtu vērsts uz paziņotajiem jautājumiem par iespēju nodrošināšanu patērētājiem un investīciju piesaisti enerģētikas nozarē, un saglabāt taisnīgu līdzsvaru starp visiem attiecīgajiem jautājumiem tekstā. Tādējādi teksts ir labi līdzsvarots kompromiss, kuru var atbalstīt visas delegācijas.

Pastāvīgo pārstāvju komitejas 27./29. maija sanāksmē delegācijas apstiprināja, ka piekrīt secinājumu projekta tekstam.

TTE padome (enerģētika) tiek aicināta 2015. gada 8. jūnija sanāksmē pieņemt pielikumā izklāstīto Padomes secinājumu projektu.

Projekts – Padomes secinājumi par

Enerģētikas savienības īstenošanu:

iespēju nodrošināšana patērētājiem un investīciju piesaiste enerģētikas nozarē

Eiropas Savienības Padome,

ATGĀDINOT:

- secinājumus, ko Eiropadome pieņēma 2015. gada 19. un 20. martā, īpaši attiecībā uz I iedaļu (Enerģētikas savienība), norādot, ka ES ir apņēmusies izveidot enerģētikas savienību ar tālredzīgu politiku klimata jomā, balstoties uz Komisijas pamatstratēģiju, kurā minētās piecas dimensijas ir cieši saistītas un savstarpēji pastiprinošas,
- secinājumus, ko Eiropadome pieņēma 2014. gada 23. un 24. oktobrī, īpaši attiecībā uz I iedaļu (Klimata un enerģētikas politikas satvars laikposmam līdz 2030. gadam), tostarp 2030. gadam saskaņoto mērķu būtību un darbības jomu attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanu, atjaunojamo energoresursu daļu, energoefektivitātes uzlabošanu, elektroenerģijas starpsavienojumiem, kā arī pilnībā funkcionējoša un savienota iekšējā enerģijas tirgus būtisko nozīmi un nepieciešamību mazināt ES energoatkarību un palielināt tās enerģētisko drošību saistībā gan ar elektroenerģiju, gan ar gāzi,
- secinājumus par Komisijas paziņojumu "Kā panākt, lai iekšējais enerģijas tirgus patiešām funkcionētu", ko TTE padome (enerģētika) pieņēma 2014. gada 9. decembrī,
- secinājumus par Komisijas paziņojumu "Enerģijas cenas un izmaksas Eiropā", ko TTE padome (enerģētika) pieņēma 2014. gada 13. jūnijā,
- Komisijas 2015. gada 25. februāra paziņojumus "Pamatstratēģija spēcīgai Enerģētikas savienībai ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku" un "Elektrotīklu starpsavienojumu 10 % mērķrādītāja sasniegšana – Eiropas elektrotīkla sagatavošana 2020. gadam",

- Komisijas 2014. gada 28. maija paziņojumu "Eiropas enerģētiskās drošības stratēģija" un 2014. gada 22. janvāra paziņojumu "Enerģijas cenas un izmaksas Eiropā";

ATZĪSTOT, ka enerģētikas savienības ar tālredzīgu politiku klimata jomā izveides mērķis ir nodrošināt **patērētājus** – mājsaimniecības un uzņēmumus – ar cenu ziņā pieejamu, uzticamu, konkurētspējīgu, drošu un ilgtspējīgu enerģiju un mazināt ES energoatkarību un palielināt tās enerģētisko drošību. Šim mērķim būtu jāatbilst Savienības enerģētikas un klimata ilgtermiņa mērķiem un jāatbalsta ekonomiskā aktivitāte un izaugsme;

ATZĪSTOT, cik svarīga ir **investīciju vide** un **piekļuve finansējumam** enerģētikas jomā, lai īstenotu visas piecas Enerģētikas savienības dimensijas;

ATZĪSTOT Enerģētikas savienības piecas dimensijas, kas ir cieši saistītas: enerģētiskā drošība, solidaritāte un uzticēšanās; pilnībā integrēts Eiropas enerģijas tirgus; energoefektivitāte, kas palīdz iegrožot pieprasījumu; ekonomikas dekarbonizācija; un pētniecība, inovācija un konkurētspēja, un nepieciešamību nodrošināt saskaņotu stratēģiju un līdzsvarotu piecu dimensiju pieeju;

ATGĀDINOT, ka – lai nodrošinātu visu piecu Enerģētikas savienības dimensiju **īstenošanu**, tostarp saskaņoto klimata un enerģētikas politikas satvaru laikposmam līdz 2030. gadam, – ir jāizstrādā uzticama un pārredzama pārvaldības sistēma bez nevajadzīga administratīvā sloga, kas palīdzēs nodrošināt to, lai ES sasniegtu savus enerģētikas politikas mērķus, paredzot dalībvalstīm nepieciešamo rīcības elastīgumu un pilnībā ievērojot to brīvību noteikt savu energoresursu struktūru, kā norādīts Eiropadomes 2014. gada oktobra secinājumos;

ATZĪSTOT, ka šī pārvaldības sistēma tiks izstrādāta, pamatojoties uz esošajiem pamatelementiem, un optimizēs un apvienos atsevišķos plānošanas un ziņošanas virzienus. Tā palielinās patērētāju lomu un tiesības, nodrošinās ieguldītājiem pārredzamību un paredzamību, *inter alia* sistemātiski pārbaudot svarīgākos rādītājus saistībā ar cenu ziņā pieejamu, uzticamu, konkurētspējīgu, drošu un ilgtspējīgu energosistēmu, un atvieglos valstu enerģētikas politikas koordinēšanu, un veicinās reģionālu sadarbību starp dalībvalstīm; ATZĪSTOT to, ka reģionālajai sadarbībai ir svarīga nozīme Enerģētikas savienības īstenošanā un ka tā ir būtiska pārvaldības sistēmas daļa.

A. UZ PATĒRĒTĀJIEM ORIENTĒTA ENERĢĒTIKAS SAVIENĪBAS ĪSTENOŠANA

Lai veicinātu uz patērētājiem orientētu Enerģētikas savienības piecu dimensiju īstenošanu, Padome:

1. APSTIPRINA, cik svarīgs ir elastīgs un dinamisks iekšējais enerģijas tirgus, kas patērētājiem nodrošina stabilas, konkurētspējīgas un pieņemamas enerģijas cenas, vienlaikus ATZĪSTOT nepieciešamību pēc cenu atbilstības izmaksām vai sāncensības iekšējā enerģijas tirgū ar konkrētiem pasākumiem, lai nodrošinātu ilgtermiņa redzamību un konkurētspēju, īpaši energoietilpīgajai rūpniecības nozarei, kuru ietekmē starptautiskā konkurence;
2. UZSVER, ka patērētājiem ir svarīga droša energoapgāde; ŅEMOT VĒRĀ enerģētiskās drošības palielināšanai pieejamo risinājumu plašo spektru un dažādās izmaksas un ieguvumus un ATZĪSTOT, ka iekšējā enerģijas tirgus pabeigšanai, energoefektivitātes palielināšanai un tādu tiesību aizsardzībai, kas paredz attīstīt un izmantot vietējos resursus, kā arī drošas un ilgtspējīgas mazoglekļa tehnoloģijas, ir izšķirīga nozīme, vienlaikus ievērojot dalībvalstu tiesības lemt par savu energoresursu struktūru, VĒLREIZ APSTIPRINA, cik svarīgi ir centieni samazināt ES energoatkarību un palielināt tās **energoapgādes drošību** un cik svarīga ir enerģijas piegādes ceļu, avotu un piegādātāju dažādošana; ATZĪST dalībvalstu kopīgos centienus rast jaunus dažādošanas avotus un ceļus, īpaši visneaizsargātākajos reģionos; ATGĀDINA, kā izklāstīts Eiropadomes 2014. gada 20. un 21. marta secinājumos, ka attiecīgos gadījumos būtu jāattīsta arī starpsavienojumi ar trešām valstīm;
3. UZSVEROT, ka ir svarīgi izveidot pilnībā funkcionējošu un savienotu **iekšējo enerģijas tirgu**, kas apmierina patērētāju vajadzības, VĒLREIZ APSTIPRINA nepieciešamību pilnībā īstenot un piemērot spēkā esošos ES tiesību aktus, tostarp trešo enerģētikas paketi; nepieciešamību novērst energotīklu starpsavienojumu trūkumu, kas var sekmēt augstākas enerģijas cenas; nepieciešamību pēc atbilstīgiem tirgus cenu signāliem, vienlaikus uzlabojot konkurenci mazumtirdzniecības tirgos; nepieciešamību novērst enerģētisko nabadzību, pievēršot pienācīgu uzmanību valstu specifikai, un palīdzēt neaizsargātā situācijā esošiem patērētājiem, vienlaikus meklējot sociālās, enerģētikas vai patērētāju politikas piemērotu kombināciju; nepieciešamību informēt un nodrošināt patērētājiem iespējas aktīvi piedalīties enerģijas tirgū un atbildēt uz cenu signāliem, lai veicinātu konkurenci, palielinātu gan piedāvājuma, gan pieprasījuma puses elastīgumu tirgū un dotu patērētājiem iespēju kontrolēt savu enerģijas patēriņu un piedalīties izmaksu ziņā efektīvos pieprasījuma reakcijas risinājumos, piemēram, izmantojot viedtīklus un viedskaitītājus;

4. ATZĪSTOT **energoefektivitātes** svarīgumu un pozitīvos aspektus enerģijas izmaksu samazināšanā patērētājiem, vienlaikus samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas un veicinot enerģētisko drošību, UZSVER, ka ir svarīgi iesaistīt dažādu energoefektivitātes pasākumu īstenošanā visas ieinteresētās personas un ka ir jānodrošina patērētājiem piekļuve pietiekamai un pārredzamai informācijai un atbilstīgi stimuli taupīt enerģiju. Šajā ziņā UZSVER, ka ir jāīsteno spēkā esošie tiesību akti, tostarp Ekodizaina direktīva un Energomarķējuma direktīva, kā arī jāveic to turpmāka pārskatīšana un izstrāde, kas palīdzētu panākt rentablu energoefektivitātes potenciālu. Šajā nolūkā ATBALSTA ierosmes atvieglot piekļuvi finanšu instrumentiem un mērķtiecīgām finansēšanas shēmām energoefektivitātes palielināšanai;
5. VĒLREIZ APSTIPRINA, ka patērētājiem ir svarīga droša un ilgtspējīga mazoglekļa energoapgāde; ATZĪSTOT to, cik svarīgi ir **dekarbonizācijas** ilgtermiņa ieguvumi un izmaksas, izmantojot drošas un ilgtspējīgas mazoglekļa tehnoloģijas, un ka dalībvalstīm ir tiesības – kā daļa no to energoresursu struktūras kompetences – izmantot, ja tās vēlas, savu izvēlēto šādu tehnoloģiju spektru, lai sasniegtu kopīgos ES mērķus, kā arī nodrošinot rūpniecības konkurētspēju un to ieguldījumu izaugsmē un nodarbinātībā, ko varētu dot pāreja uz ilgtspējīgu energosistēmu, ATZĪST nepieciešamību pēc drošu un ilgtspējīgu vietējo resursu, īpaši atjaunojamo energoresursu, rentablas integrācijas tirgū, *inter alia* uzlabojot tirgus modeli un veicinot tā attīstību, ko panāk, izmantojot drošas un ilgtspējīgas mazoglekļa tehnoloģijas;
6. šajā sakarā, paturot prātā patērētāju intereses, UZSVER, cik svarīgi ir izstrādāt tālredzīgu **pētniecības un inovācijas** stratēģiju enerģētikas nozarē, jo īpaši, lai veicinātu *inter alia* viedo ierīču un viedtīklu, efektīvu energosistēmu, elektroenerģijas lietošanai paredzētās enerģijas uzglabāšanas un nākamās paaudzes atjaunojamo energoresursu, un citu drošu un ilgtspējīgu energoresursu turpmāku attīstību, tostarp siltumapgādes, dzesēšanas un transporta nozarēs.

B. INVESTĪCIJU STIMULĒŠANA ENERĢĒTIKAS NOZARĒ

Lai veicinātu investīcijas, kas vajadzīgas visu piecu Enerģētikas savienības dimensiju īstenošanai, Padome:

1. VĒLREIZ APSTIPRINA, ka ir jāsaglabā un jāuzlabo paredzama, uz tirgu orientēta investīciju vide visā Eiropas Savienībā, pamatojoties uz stabilu un pārredzamu Eiropas tiesisko regulējumu un uz tālredzīgu, saskaņotu un izmaksu ziņā efektīvu klimata un enerģētikas politiku;

VĒLREIZ APSTIPRINA, ka ir vajadzīgs labi funkcionējošs oglekļa tirgus, lai radītu paredzamu ilgtermiņa investīciju sistēmu;

ATZĪST ciešākas reģionālās sadarbības potenciālu, īpaši saistībā ar investīciju ietaupījumiem un iespējamām sinerģijām enerģētikas nozares investīciju dažādās jomās, un nepieciešamību pienācīgi izvērtēt to īstermiņa un ilgtermiņa ieguvumus;

VĒLREIZ APSTIPRINA, ka lielu daļu no investīcijām enerģētikas infrastruktūrā, energoefektivitātē un inovatīvas, drošas un ilgtspējīgas mazoglekļa enerģijas ražošanā būtu jāsedz tirgus dalībniekiem. Tālab galvenie jautājumi, kas jānodrošina, ir spēkā esošo iekšējā tirgus noteikumu pilnīga īstenošana, atbilstīgu investīciju signālu esamība un piekļuve finansējumam;

šajā sakarā ATBALSTA visu iespējamo finansējuma avotu, tostarp ES finansējuma iespēju, jo īpaši to, kas stimulē reģionālo sadarbību, pilnīgu izmantošanu, lai sekmētu piekļuvi projektu finansējumam, īpaši kopīgu interešu projektiem, kuri ir nekomerciāli, un attīstību enerģētikas nozarē, vienlaikus nepieļaujot kropļojumus un sadrumstalotību;

VĒLREIZ APSTIPRINA, cik svarīgi ir radīt vienlīdzīgas konkurences apstākļus visiem tirgus dalībniekiem, tostarp nolūkā nodrošināt augstākos drošības un vides standartus;

2. UZSVER nepieciešamību pēc turpmākām darbībām, lai samazinātu ES energoatkarību un palielinātu tās **enerģētisko drošību** saistībā gan ar elektroenerģiju, gan ar gāzi. Šajā nolūkā VĒLREIZ APSTIPRINA nepieciešamību paātrināt infrastruktūras projektus, tostarp starpsavienojumus jo īpaši uz perifēriem reģioniem, kā izklāstīts Eiropadomes 2015. gada 19. un 20. marta secinājumos, un saskaņā ar Eiropadomes 2014. gada 23. un 24. oktobra secinājumiem VĒLREIZ APSTIPRINA nepieciešamību īstenot kritiski svarīgos kopīgu interešu projektus gāzes nozarē, piemēram, Ziemeļu-dienvidu gāzes koridoru, Dienvidu gāzes koridoru un jauna gāzes mezgla veicināšanu Dienvideiropā, kā arī galvenos infrastruktūras projektus, ar ko uzlabo Somijas un Baltijas valstu enerģētisko drošību, lai nodrošinātu enerģijas piegādātāju un piegādes ceļu dažādošanu un tirgus funkcionēšanu;
3. VĒLREIZ APSTIPRINA, ka ir jāmobilizē visi centieni, lai steidzamības kārtā sasniegtu mērķi – pilnībā funkcionējošu un savienotu **iekšējo enerģijas tirgu**:
 - VĒLREIZ APSTIPRINOT nepieciešamību novērst starpsavienojumu nepietiekamību starp dalībvalstīm un Eiropas gāzes un elektroenerģijas tīkliem, UZSVER nepieciešamību steidzamības kārtā sasniegt minimālo mērķi – 10 % no esošajiem elektroenerģijas starpsavienojumiem – un ne vēlāk kā 2020. gadā vismaz tajās dalībvalstīs, kuras vēl nav sasniegušas minimālo integrācijas līmeni iekšējā enerģijas tirgū – tās ir Baltijas valstis, Portugāle un Spānija –, un dalībvalstīs, kuras ir minēto dalībvalstu galvenais piekļuves punkts iekšējam enerģijas tirgu, un VĒLREIZ APSTIPRINA nepieciešamību nodrošināt Baltijas valstu elektroenerģijas tīklu integrāciju Eiropas kontinentālajā elektrotīklā; VĒLREIZ APSTIPRINA, ka īpaša uzmanība ir jāpievērš vienotā tirgus attīlākajām un/vai sliktāk savienotajām daļām, piemēram, Maltei, Kiprai un Grieķijai;
 - ATZĪST, ka ir būtiski veikt uzlabojumus enerģijas tirgos, lai turpinātu atvērtu un konkurētspējīgu tirgu attīstības procesu – vienlaikus izskaužot pastāvošos un novēršot jaunus tirgus kropļojumus –, kas savukārt stimulēs investīcijas, nodrošinās prognozējamību enerģijas tirgos un ilgtermiņa redzamību ieguldītājiem un nodrošinās arī tirgus elastīgumu energoapgādē un pieprasījumā, piegādes drošību, atjaunojamos energoresursus un citus vietējos energoresursus, kā arī efektīvāku enerģijas patēriņu; ATZĪST, ka būtu jāpievērš uzmanība vairumtirdzniecības elektroenerģijas tirgum, kas var nedot pietiekamus cenu signālus, lai veicinātu nepieciešamās investīcijas un nodrošinātu piegādes drošību, un šajā sakarā ATGĀDINA TTE padomes (enerģētika) 2013. gada 7. jūnijā pieņemtos secinājumus;

4. AICINA sniegt finansiālu un politisku atbalstu ar skaidru ilgtermiņa perspektīvu, lai sekmētu un veicinātu privātās investīcijas **energoefektivitātes** un energotaupības uzlabošanā, īpaši tādās nozarēs kā centralizētā siltumapgāde un dzesēšana, ēkas, transports, produkti un ierīces, un MUDINA apmainīties ar paraugpraksi par risku un izmaksu sadalījumu energopakalpojumu līgumos, kas var atsaistīt investīcijas mājsaimniecību, MVU un publiskajā sektorā;
5. SAGLABĀJOT Eiropas vadošo lomu atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju un inovāciju jomā, UZSVER, ka ir svarīgi nodrošināt stabilu regulējumu **atjaunojamo energoresursu** nozarē saskaņā ar ES noteikumiem, tostarp Komisijas pamatnostādnēm par valsts atbalstu enerģētikas un vides jomā, lai veicinātu apstākļus ilgtermiņa investīcijām un sekmētu tirgus integrāciju, vienlaikus nodrošinot elektroenerģijas tīklu drošu un stabilu darbību;
6. ATBALSTA ierosmes, kuru mērķis ir stimulēt ES vadošo lomu attiecībā uz **tehnoloģijām un inovācijām** enerģētikas un klimata jomā, vienlaikus veicinot izaugsmi un nodarbinātību, nodrošinot atbilstīgus instrumentus, lai palielinātu investīcijas pētniecībā un inovācijā, ieviešot ES tirgū jaunas tehnoloģijas un paplašinot eksporta iespējas – tostarp, piemēram, attiecībā uz nākamās paaudzes atjaunojamiem energoresursiem, elektroenerģijas uzglabāšanu un oglekļa dioksīda uztveršanu un uzglabāšanu, energoefektivitātes un drošu un ilgtspējīgu mazoglekļa tehnoloģiju uzlabošanu rūpniecības un ilgtspējīga transporta nozarē.

C. TURPMĀKIE PASĀKUMI

Lai turpinātu veidot enerģētikas savienību, pamatojoties uz Komisijas pamatstratēģiju, Padome:

1. ATBALSTA Enerģētikas savienības stratēģijas piecas dimensijas un darbības, kas paredzētas Eiropadomes 2015. gada marta secinājumos, un AICINA tās ātri īstenot;
2. ATGĀDINA, ka ES iestādēm un dalībvalstīm ir jāturpina darbs pie enerģētikas savienības izveides un Padomei būtu jāziņo Eiropadomei pirms 2015. gada decembra;

3. AICINA Komisiju ātri nākt klajā ar ierosmēm par Enerģētikas savienības pārvaldības sistēmu saskaņā ar Eiropadomes 2015. gada 19. un 20. marta un 2014. gada 23. un 24. oktobra secinājumiem, tostarp pamatnostādnēm par reģionālo sadarbību, kas ātri jāizstrādā un jāapstiprina TTE padomē (enerģētika) un jāpaziņo Eiropadomei 2015. gada decembrī, kas ir pirmais pasākums, lai izstrādātu pārvaldības sistēmu saskaņā ar Eiropadomes 2015. gada 19. un 20. marta un 2014. gada 23. un 24. oktobra secinājumiem;
4. AICINA Komisiju palīdzēt nodrošināt lielāku pārredzamību attiecībā uz enerģijas izmaksu un cenu sastāvu, veicot pienācīgu uzraudzību un vienlaikus novēršot nevajadzīgu administratīvo slogu;
5. AICINA Komisiju izpētīt darbības jomu visiem esošajiem ES finanšu instrumentiem un enerģētikas investīciju režīmiem, kuri apvieno resursus ekonomiski dzīvotspējīgu investīciju finansēšanai, vienlaikus novēršot tirgus kropļojumus un sadrumstalotību.
